

החמקן של השכן

מתוך "שואה ומלחמה"

מלקט

eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי שליחת בקשה. eisikovits1@gmail.com,

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשיכם או כתובות של נציג עלון. אשמח לקבל הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אבל הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש אפשרות לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתרצו בתרגום של ווארד .

החיבור הראשון הופיע במסגרת

'מפעל ליקוטי שמואל'

"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו"

בשעה טובה ומוצלחת, בסייעתא דשמיא, רואה אור ספר חדש ומפעים

ליקוטי שמואל – חומש בראשית

לאחר שנים של עיון, איסוף, ליקוט ועריכה, יוצא לאור ספר ייחודי המאגד –סוף מעשה במחשבה תחילה את מיטב הקטעים, המאמרים, הסיפורים והמשלים שהופיעו בעלוני פרשת השבוע בשנים האחרונות. דברי חן ושכל טוב, שנבחרו בקפידה וערוכים בטוב טעם, כדי להחיות את הלב ולהאיר את השולחן

- מתוכן הפרקים: רעיונות מאירי עיניים לפרשיות השבוע • משלים מעוררי מחשבה • סיפורים נוגעים ללב • פנינים להעשרה ולהעברה בשולחן שבת

מתאים ללימוד אישי, למסירת דבר תורה ולשיחה משפחתית

ערוך ומוגש בעמל רב על ידי הרה"ג שמואל אייזיקוביץ שליט"א

כעת למכירה במחיר שווה לכל נפש –כרך ראשון על חומש בראשית

להזמנה:

<https://dash.bookpod.co.il/product/2231>

החמקן של השכן: מה יקרה כשגם טורקיה, קטר וסעודיה יקבלו F35?

ארה"ב צפויה למכור את מטוס הקרב הכי מתקדם בצה"ל גם למדינות נוספות באזורנו - חלקן אף עוינות; למה הן צריכות מטוס שכזה, מה בכוונתן לעשות איתו, והאם יש באמת סיבה לדאגה?

ניצן סדן

שלום, כאן הקברניט; אני מודה שלא אהבתי את השם שקיבל חמקן הקרב F35 כשהגיע לארץ - "אדיר". כל קודמיו קיבלו שמות עצם - ל-F15 קראנו "בז" והרי בז הינו בז באשר הוא בעוד אדיר? שם תואר, ודבר סובייקטיבי; מה שאדיר עבורי לא בהכרח אדיר עבור שלום חנוך, למשל. ואז בא מבצע "עם כלביא" - קמפיין ההפצה שלנו באיראן - וכל העולם למד כמה אדיר ה-F35 של צה"ל, וכמה מתאים לו השם הזה.

חמקנים טסו לעומק שטח האויב, ופרצו את מערך ההגנה האיראני שהוא מהצפופים ביותר בעולם כאילו היה וילון-חרוזים; הנכסים הכי רגישים של האויב נחשפו לאש מדויקת, ובמשך 12 יום השמדנו 900 מטרות בלי לאבד אף מטוס. אין לדעת איך היה נראה המבצע הזה בלי העליונות הטכנולוגית שסיפר לצה"ל ה-F35, חוד החנית של ישראל.

אך בשבוע האחרון נודע שהעליונות הזו עלולה להתערער: ארצות הברית נערכת למכירת ה-F35 גם למדינות ערב - סעודיה וקטר, ואפילו לטורקיה. עדיין אין עסקאות חתומות, אך הנושא

מאוד מענין: האם לישראל יש סיבה לדאגה? איך ייראה המזה"ת במצב בו לא רק בידינו יש מטוסי קרב כה מתקדמים?

כדי לענות על כך, בואו נתחיל בלהבין מה רוצות שלוש המדינות לעשות עם החמקן המדובר – הרי אף אחת לא מנהלת מלחמה כרגע. נתחיל בסעודיה: היא רוצה מטוסי F35 מסיבה מאוד פשוטה – כדי להרתיע את איראן וההשפעה השיעית.

קל לשכוח, אבל האיראנים רואים בסעודים ולא בנו כאויב אסטרטגי מס' 1. זה מתבטא באמל"ח של הרפובליקה השיעית; למשל, רוב מערך הטילים שלה בעל טווח פגיעה בריאד ולא באלעד. חמקנים כאלה יאלצו את איראן להשקיע אפילו יותר משאבים במערכי גילוי והגנה, למה שהאמריקאים ימכרו לסעודים את המטוס הכי טוב שלהם? כי זו ממש לא פעם ראשונה. השותפות של שתי המדינות בתחום התעופה הצבאית החלה ב-1950 עם הקמתו מחדש של חיל האוויר המקומי. ב-1980 ביקשו הסעודים לקנות מטוסי F15, וישראל התנגדה בחריפות – מטוס הקרב המשובח סיפק לצה"ל יתרון ייחודי במזה"ת, בעיקר בגלל הטווח העצום שלו.

ארה"ב של אותם הימים הבינה את חששות ישראל, והתחשבה: הסעודים קיבלו גרסה בלי מיכלי דלק צורניים שמאפשרים ל-F15 להגיע לשיא הטווח שלו ותיאורטית, לטוס עד לכאן. פה בארץ המשיכו לחשוש, עד שבמרץ 1984 הופלו פאנטומים איראניים בידי F15 סעודי והתברר שהם באמת הצטיידו במטוס כדי לטפל בשכנים המשוגעים שלהם, ולא בגינה שלנו. האמריקאים העריכו נכונה: סעודיה אינה אויבת של ישראל. ולכן, אני סבור שלא יתנגדו למכור לה את ה-F35.

נעבור לקטר: כבר שנים ארוכות שהיא מנסה להצטייד במטוסי הקרב הכי מתקדמים שיסכימו למכור לה. אבל בניגוד לסעודיה, היא לא חושבת על הגנה והרתעה. ככל שצי מטוסי הקרב הקטרי יהיה יותר מתקדם, כך יוכל לתפוס חלק יותר מורגש בקואליציות עולמיות למיניהן – התכנסות של כוחות צבא כדי לתקוף מיליציות טרור, או ממשלות סוררות. הקטרים הצטרפו לקואליציות נגד עיראק, לוב, דאעש, החות'ים ועוד.

כדי להשתתף, הם מתאמנים באופן קבוע עם חילות אוויר מערביים, בעיקר ארה"ב ומשלמים בשמחה מה שצריך; כסף לא חסר להם. למה חשוב להם להשתתף? כי המומחיות הקטרית היא השפעה על מדינות זרות מבפנים, והרבה יותר קל להשפיע על מי שמחבב אותך ועושה איתך עסקים.

עסקת ה-F35 תכניס לארה"ב הון זר מורגש מאוד, ואנחנו יודעים שבאמריקה הכסף מדבר ונשמע חזק יותר מכל צעקה שתצעק ישראל. מה גם שהמדיניות הנוכחית שלנו היא להתייחס לקטר כמדינה "מורכבת", אף שהיא מממנת טרור בהיקפים מחרידים; אם לא היינו מאפשרים לה לשפוך כסף על חמאס, יתכן ש-2023 לא היתה שנה חריגה בעוטף עזה.

טורקיה היא שחקן מורכב יותר, שהרבה יותר קשה לחזות את צעדיו. לא מעט ישראלים סבורים שהיא בדרך להפוך לאיום בעייתי בעתיד הקרוב, ואני יכול להבין אותם. ב-2007 החל ארדואן את כהונתו השנייה כראש ממשלה ונטש את הדרך החילונית והליברלית, הפסיק לנסות להתקרב לאיחוד האירופי, והחליט שבריונות תשתלם לו יותר. עם הזמן החל להפחיד את יוון, לממן מיליציות בסוריה ולפרגן לחמאס בקול הולך וגדל.

תפיסותיו אמנם נשענות על רעיונות דתיים שעולים בקנה אחד עם עקרונות המוקאוומה והקריאה לכיבוש מהים עד הנהר - אך אני סבור שהאינטרס שלו אינו "קדוש" במיוחד: חיזוק התמיכה הפנימית - הרי שנאת ישראל היא דרך מאוד נפוצה לצופף שורות, בין עבור שמרנים ופרוגרסיבים כאחד. בטח כשמדיניות החוץ שלנו כבר עשר שנים היא להגיד "כולכם אנטישמים ואנחנו נעשה מה שבא לנו".

ארדואן החליט לשבת בצומת שבין מזרח ומערב גם ברובד הצבאי: במקור, היתה טורקיה חלק מתוכנית ה-F35 העולמית, והיתה אמורה לייצר חלקים מהמטוס. ואז קפץ ארדואן הרחק מעל לפופיק, וסגר עם פוטין רכישה של סוללות נ"מ S400 מרוסיה. כך, היה מחזיק גם במטוס הכי מתקדם במערב, וגם בטיל הכי מתקדם מסוגו במזרח; גישה לידע נדיר מאוד - החתימה המדויקת של החמקן בעיני מערכות הגילוי, משהו שרוסיה היתה עלולה לקבל דרך יועצים ומדריכים שלה בטורקיה. משם, היה מגיע המידע בקלות לאיראן, סין וכל יריבה אפשרית של מפעילות ה-F35. ארה"ב לא אהבה את התעלול, וטורקיה הודחה מתוכנית ה-F35 ביולי 2019. המהלך אמנם עיכב וייקר את פיתוח המטוס, אך היה צעד נבון ומתבקש.

אני מעריך שזה מה שיקרה: טורקיה ראתה בשנתיים האחרונות איך טכנולוגיה מערבית משמדה בקלות יחסית את סוללות הנ"מ הרוסיות, ויוכל להחליף את שלו במוצר יותר אפקטיבי. אז מה השתנה לאחרונה, ואיך חזר החמקן לשולחן? טראמפ השתנה; נשיא ארה"ב, לפי דיווח של 000, אמר לידידו ארדואן שאם ייפטר מה-S400 - למשל, ימכור בחזרה לרוסיה שמאוד מתקשה להגן על השמיים שלה? עשוי לקבל F35.

וחשוב מכך: טורקיה מאוד רוצה חמקן כזה, מטוס קרב מדור חמישי. גם מטעמי יישור קו עם מעצמות המערב וגם כדי ללמוד טוב יותר את המערכות והחומרים שלו. הטורקים משקיעים הרבה מאוד בתעשיית האירוספייס שלהם, עקפו את ישראל במכירות כטב"מים, וגישה לטכנולוגיית חמקנות תאפשר להם להתחרות בקטגוריית ההיי-אנד. בנוסף, לטורקים יש פרויקט מטוס קרב חמקן משלהם, שהוא גם מאוד יקר וגם מתקדם לאט; עם F35, תוכל להאיץ או לזנוח אותו, תלוי מה יתאים פוליטית וכלכלית באותו רגע.

האופטימים יגידו רגע - לאור כל זאת, מה אכפת לנו שסעודיה, קטר וטורקיה יצטיידו ב-F35? שיקנו כמה שהן רוצות, מצידנו שיעמידו אחד בכל כיכר לקישוט; הרי סעודיה לא מדינת אויב ויש לה אינטרס משותף ברור עם ישראל. קטר? רוצה להשפיע, לא להילחם - נלחמת רק ביחד עם אחרים; הקטרים לא יזמו מתקפה על מישור מאז קרב אל ווג'בא של אביב 1893. וטורקיה? מתלהמת, מאיימת, אבל לא עושה דבר; יש לה F16 מטוסי F16, הכי הרבה בעולם אחרי ארה"ב - לו רצתה לתקוף פה משהו, היתה עושה זאת. אז בעיניים אופטימיות, אין שום סיבה לדאגה, נכון? רק חבל מאוד שפה אצלנו במזרח התיכון אופטימיות היא לא תוכנית עבודה.

חשוב לזכור שמטוס קרב הוא מוצר שמחזיק 40 שנה בקלות, והרבה יכול להשתנות: זוכרים איך לפני 20 שנה הטענה הכי גדולה של הטורקים כלפינו היתה העובדה שאנחנו גונבים את המגבות והברזים מהקלאבים באנטליה?

קלטתם כמה מהר, בראייה היסטורית, הפך הנרטיב לכזה שמגדיר את ישראל והציונות כאיום לשלום האנושות כולה? איך אפשר להתעלם מהשינויים האלה שהפגיעו אותנו לא פעם - ולהרגיש בנוח עם הגעת מטוס הקרב הכי מתקדם בעולם לידי מי שאולי יתקוף אותנו מחר?

אבל גם פסימיות מערפלת את הראייה, והמציאות אינה שחור ולבן. למעשה, אפילו ה-F35 הוא לא בדיוק מה שהוא נראה. יתרה מזאת: גם אם מחר מקבלות שלוש המדינות את חמקן הקרב המבוקש, זה לא אומר שיהיה באמתחתן F35 כמו שלנו. אסביר: דגם F35i עבר שורת שדרוגים נרחבת מאוד, ואנליסטים רואים בו גרסה נפרדת לחלוטין. במובנים רבים, זהו מטוס הקרב הכי מתקדם בעולם, ולא האמריקאי המקורי.

שורת השדרוגים המלאה והספציפית טרם הותרה לפרסום, אך לפי הערכות בחו"ל ל-F35i יש יתרונות בתחום ההגנה מפני איומים, מערכות הנשק, וטווח הטיסה.

כל השדרוגים, לפי הערכות, נשענים על פיתוחים ישראליים מקוריים; הראש היהודי ממציא לנו פטנטים ולא את כולם יש לארה"ב עצמה. אגב, לא בגלל פערים טכנולוגיים, אלא בגלל ענייני

התאמה; המשימות שצה"ל ייעד לחמקן שונות ממה שהאמריקאים תכננו במקור – חלק מהם, אגב, צפויה ארה"ב לאמץ בעצמה. אבל לא השדרוגים של ה-F35 הם הסיבה שמכירת חמקנים לסעודיה, קטר וטורקיה לא מדאיגה אותי.

אתם מבינים, כל מטוס קרב - לא משנה אם זה ה-F35 של טראמפ או ה-Xwing של סקיינקר - הוא בסך הכל ציפורן מושחזת שיושבת שיושבת בקצה אצבע; האצבע מחוברת ליד שבקצה זרוע - זרוע האוויר; והיא בעצמה מחוברת לגוף שהוא הצבא כולו. ומה שמבדיל בין צבא אחד לאחר הוא הרבה יותר גדול ממטוסים.

ההבדל טמון תלוי באיך שהצבא בנוי; אילו תשתיות מודיעין יש לו ואיך הוא מגדיר מודיעין כמשמעותי, כמה הוא משקיע באימון ובניית יכולות, איך מוכשרים הטכנאים שלו גם ברמת המטוס וגם ברמת איש ה-IT שמבטיח שהמחשבים יעבוד, איך הוא בוחר מטרות - אפילו למדיניות המשפטית שלו יש השפעה גדולה.

אני סבור שצבא הוא לא מטוס קרב; צבא הוא ידע, הוא סדר, הוא אנשים - אפילו תרבות, אתיקה ורוח לחימה. וצה"ל, כפי שראיתם, מנצח כשהוא נערך כמו שצריך - ככה שברנו את חומות הטילים של איראן בשעות ספורות, ככה השמדנו את מערך האש של חיזבאללה וערפנו לו את כל הראשים.

האדיר שלנו הכי אדיר, כי צבא ישראלי מפעיל אותו. וזה משהו שטורקיה וקטר לא יכולות לקנות מהאמריקאים. אז האם יש סיבה לדאגה מהנסיונות להצטייד בחמקנים ברחבי המזרח התיכון? זה לא משהו להקל בו ראש, והפער בין יכולות חילות האוויר יצטמצם במידת-מה, אך עדיין לא מדובר באיום שמטיל צל על העליונות של חיל האוויר, בוודאי שלא בטווח הזמן המיידי. שימרו על עצמכם, היו עירניים ובעזרת ה' ננצח.